

GREVLINGEN

Medlemsblad for Naturvernforbundet i Oslo og Akershus

Livslang arena for gode ankler og godt humør

BLI STALLVAKT PÅ FRØNSVOLLEN – SE SISTE SIDE

NATURVERNFORBUNDET
I OSLO OG AKERSHUS (NOA)

Det er en myte

Det er en seiglivet myte at friluftsliv og naturvern ikke trenger penger, særlig i tettbygde strøk. Vi skal riktignok ikke ha haller og andre anlegg. "Det koster jo ingenting å rusle i skogen." Nei, det gjør ikke det, forutsatt at skogen forblir i naturlig utvikling. Vi ser det nå i Oslo kommunes skoger. Skogen skjøttes tilnærmet på naturvernets og friluftslivets premisser (når vi ser bort fra arenaene i randsonene). I disse budsjett- og valgkamptider er det viktig at vi sikrer oss at vi får beholde skogsarealer og grønne lunger, og det koster i det økonomiske regnestykket. Gjennom erverv, leieavtaler og tilskuddsavtaler for tilpasset drift kan man komme langt. At Friluftsetaten nå skal tappes for fagfolk er bekymringsfullt, først for forstfolk nå for gartnere.

Det er trivsel og helse det dreier seg om. Det er god mental helse i å oppleve natur, ikke minst å komme tilbake til sine gamle steder og kjenne dem igjen. Øivind Grimms rapport i forrige hefte av Grevlingen viser sjokket ved å finne sin eventyrskog på Øskjevallsbrenna på Krokskogen fullstendig rasert. Slike opplevelser skaper fortvilelse og mental uhelse.

Det finnes en omfattende dokumentasjon som viser at natur- og grøntarealer bidrar til økt fysisk aktivitet og påvirker mental helse i positiv retning. Det enkle friluftslivet skaper ingen tapere, det skaper bare vinnere. Velger du det beste for deg selv og dine barn gjennom hele livsløpet, velger du det. Det gir både fysisk og mental

trening – gode ankler og et godt humør. Friluftslivet er en taps- og vinningsfri arena i en ellers konkurranseutsatt verden.

Ellers byr dette heftet på litt av hvert. Styreleder omtaler idrett og tilskuersport som 'brød og sirkus' og meget mer. Sigmund Hågvar diskuterer 'friluftslivets retorikk'. Han forteller også om sin siste skitur, og sin respekt for en liten padde i et grønt dikt. Bredo Berntsens glitrende Grønne linjer omtales. Anders Often byr på konkret kunnskap om kongeiekene i Maridalen.

Ikke minst trekker det opp til en økende uro om utformingen av turveiene, disse grønne korridorrene i tettbebyggelsen. Her skal naturvern, friluftsliv og universell utforming finne kompromisser, og gå seg til.

Frithjof Funder, redaktør

GREVLINGEN

Medlemsblad for Naturvernforbundet i Oslo og Akershus
Maridalsveien 120, 0461 Oslo
Telefon 22 38 35 20 noa@noa.no www.noa.no
Bankgiro 1280.05.02347

Redaktør: Frithjof Funder, tlf. 22 21 14 71, e-post: hfunder@online.no
Redaksjonsassistent: Tom Ekeli, tlf. 47 40 01 81, e-post: tomekeli@online.no
Redaksjonen avsluttet 26. april 2011.

Forsidebildet viser et foreløpig ganske uberørt parti av Ekebergskogen.
Foto: Marit Bache.

© Naturvernforbundet i Oslo og Akershus 2011
All tekst i artiklene kan fritt gjengis med referanse til Naturvernforbundet i Oslo og Akershus' kvartalsskrift Grevlingen, årgang, nummer, artikkelforfatter og artikkel.
Fotografiene skal kun kunne gjengis etter innhentet tillatelse av fotograf og Grevlingens redaksjon.

ISSN 0803-6357

Grevlingen blir trykket på 100% resirkulert papir og er miljøvennlig produsert og derfor svanemerket.

Trykk: IT Grafisk Opplag: 5.100

Innhold

- Det er en myte
- Kommende arrangementer
- Onsdagsfora høsten 2011
- Refleksjoner etter VM
- Friluftslivets retorikk
- Idrettsillusjonen
- Utformingen av turveiene
- Friluftsetaten ribbes
- Grønt dikt
- Fredningstanke fra Wergelands tid
- Kongeiekene i Maridalen
- Siste skitur
- Jørgen Stubbesitter
- Sett og sakset
- Bokspalten

ONSDAGSFORA HØSTEN 2011

Høsten er også møtetid, og NOA drar i gang den populære foredragsserien Onsdagsforum, med møter hver 14. dag om aktuelle naturvernsprosjekter i vårt område.

2011 er Skogens år og derfor legger vi et hovedfokus på skog, skogsverdier, skogforvaltning og skogvern – et sakskompleks NOA har jobbet lenge med, og hvor vi ligger i første linje på naturvernfronten. Fram til neste utgave av Grevlingen kommer vil vi kjøre tre kvelder med grunnleggende innføring i skogenes ve og vel. Vi vil se på hva skog er og ikke er, vi vil se på økologien og livsmangfoldet i skogen, på skogens betydning for mennesket. Vi vil se på ulike måter å drive skogbruk på, og besøke en skog som er drevet slik vi ønsker at skog skal drives. Senere i høst vil vi se på arbeidet for å sikre de siste gammelskogene, før vi ser mer konkret på utfordringene i NOAs arbeidsområde i Marka, med vern etter naturmangfoldloven og etter Markaloven, og forholdet mellom disse nye lovene og skogbruket i Marka. Vi håper også å få en aften om skogen i klimasammenheng.

Det andre hovedtemaet vi vil fokusere på er arealbruken og utviklingen av arealbruken i Marka. Ja visst skal vi ha en tett og effektiv by som ikke kveles av biltrafikk, men hvordan gjøre denne byen til et godt sted å bo? Hvilke kvaliteter må vi ta vare på? Hvilke plangrep må tas? Hvordan kan utviklingen styres? Disse spørsmålene er tema i den felles fylkesplanen for boligbygging som Miljøverndepartementet har initiert, og som vil legge føringer for utviklingen av Oslo-området: **Asfalt- og betongjungle eller fortsatt blågrønn by?**

Onsdagsforum blir annonsert her i Grevlingen og på www.noa.no. De som sender oss sin e-post-adresse får også tilsendt nyhetsbrevet NOAs Ark, med informasjon om smått og stort i foreningens liv. Send e-post-adressen til noa@noa.no, så kommer du på adresselisten – og du får påminnelse om møtene i Onsdagsforum!

Kommende arrangementer

(Hvis ikke tid og sted er angitt, sjekk www.noa.no)

Mai

24. Paneldebatt om trær i byen. Grensen 9b kl 19.00. Sjekk NOAs hjemmesider for mer informasjon
25. Onsdagsforum: Oslos elver. Vandring langs Akerselva. Frammøte ved trikkesløyfa på Kjelsås kl 17.00. Ta med niste, drikke og godt fottøy. Guidet tur i samarbeid Miljøforeningen Akerselvas venner og Oslo Elveforum.

Juni

5. "Sidesprang" fra Store Åklungen, via Øvre Blanksjø til Svartkulp. Opplev Eventyrskogene på sitt vakreste. Møt opp i sydenden av Store Åklungen mellom kl 12.00 og 16.00. Godt fottøy er en fordel.
7. Styremøte i NOA. Vøienvolden kl 18.00.
8. Møte i Markagrappa. Vøienvolden kl 18.00.
15. Tur til Gressholmen og Rambergøya i Oslo. Båt fra Vippetangen kl. 16.25. Rik flora som blomstrer for fullt i juni, interessante vegetasjonstyper. Skjøtsel og forvaltning av naturreservatet er vanskelig og utfordrende. NOAs styremedlem, Jørne Erik Bjørndalen tar oss med på en rundtur.
21. Sommerfest på Frønsvollen. Ta med grillmat og drikke. Grillene er varm fra kl 18.00. Åpent for alle NOA-venner – ta gjerne med flere!
22. Politiker-duell: Ordfører kandidatene Carl I. Hagen og Rune Gerhardsen møtes til duell om natur- og miljøspørsmål i Oslo.

August

24. Onsdagsforum. Skogens År 1: Skog og skogbruk. En innføring. Vøienvolden kl 18.00.
29. Møte i Markagrappa. Vøienvolden kl 18.00
31. Onsdagsforum. Skogens År 2: Skogens verdier. Biologisk mangfold, opplevelse og tømmer

September

6. Styremøte i NOA. Vøienvolden kl 18.00
7. Onsdagsforum. Skogens år 3: Alternativer til flatehogst. Vi tar sikte på en demonstrasjon og befaring i felt. Tid og sted fastsettes senere. Følg med på www.noa.no eller få beskjed på onsdagsforum 31. august.

Dato for Onsdagsforum resten av sesongen: 21. september, 12. og 26. oktober, 9. og 23. november. Sett av kveldene til faglig påfyll og gode diskusjoner!

Se oppdateringer og nye arrangementer på www.noa.no! Fordi Grevlingen bare kommer ut fire ganger i året, er det en rekke arrangementer som bare blir annonsert i vårt elektroniske nyhetsbrev NOAs Ark og på hjemmesiden. Ønsker du å bli varslet om ting som skjer – send oss din epost-adresse, så får du beskjed!

Refleksjoner etter VM

av Knut Frigaard, styreleder i NOA

VM er over. En sportslig suksess, og en folkefest. Holmenkollen har befestet sitt ry som ledende skimetropol. Men også en suksess slik vi naturvernere ser det. For med dette VM forsvant skidretten – de nordiske grener slik de nå fremstår – ut av de dype skoger og inn i en arena av stål og betong. Festens ytterpunkt i Marka er ikke lenger Trehørningen, men Heftyehuset på Frognerseteren. Denne utvikling er etter hva vi forstår bra for idretten. Det internasjonale idrettspublikum vil se sine helter mest mulig, og arrangøren vil gjerne ha alle tilskuere inn på betalte plasser. Det er slutt på den ensomme skiløper i kamp med seg selv og klokken og for de olympiske idealer.

Det kan virke som om at idretten i den moderne versjon fyller samme behov i vårt samfunn og for våre politikere som "brød og sirkus" for Romas keisere. Øser våre politikere ut – som i vårt tilfelle – noen milliarder av fellesskapets penger til en hoppbakke og arrangerer en folkefest en gang i blant, glemmer befolkningen for en stakket stund all nød og elendighet. Det virket som kjent en stund i Roma og vil saktens virke en stund for oss også.

Lenger opp i åsen har alpinkjørrerne og nye vinteridretter fått et eget eldorado. Også i form og størrelse diktert av kommersielle hensyn og internasjonale forbund. Riktignok er det gått med 1200 mål av Norges dyreste tomter, men det fyller utvilsomt

et behov. Nye idretter banker på og må slippes inn. Da får det ikke hjelpe – later det til – at den skogen Heftye åpnet for befolkningen for det enkle nordiske friluftsliv forsvinner og blir kommersialisert.

Vi naturvernere mener at skaperverket har en verdi i seg selv og dessuten er nødvendig både materielt og følelsesmessig for menneskene. Stål og betong kan ikke erstatte uberørt natur. For oss er disse grønne områdene som har gitt Oslo karakter og særpreg borte for alltid. Det er synd. På den annen side, hvis denne utvikling mot idrett i begrensede arenaer fortsetter, slik at resten av marka får ligge i fred, da var utviklingen i Holmenkollen og Tryvannsåsen ikke helt forgjeves. Man får håpe at den store offentlige deltagelse og investering gjør at disse områder kan sikres helårig bruk, og gir arenaer til flere enn de nåværende vinteridretter. Det vil igjen minske presset på andre deler av Marka.

Det er overraskende at politikere og næringsliv lovpriser disse dyrekjøpte anleggene som våre nye turistattraksjoner. I tidligere tider var vi stolte over og priset vår særegne natur. Besøkende fra mer tettbygde deler av vår klode kom langveisfarende fordi vår natur var annerledes enn deres egen. Slik er det ikke lenger, Nordkapp og Hardangerfjorden etc. har fått og får tydelige fotavtrykk av et samfunn som ikke verdsetter natur og hvor naturen bare aksepteres der den utgjør en

kulisse, en Potemkins kulisse. Det er et paradoks at vi ødelegger vår unike natur og lager nye menneskeskapte attraksjoner i stål og betong.

De to vinteranleggene i Oslo viser godt at politiske myndigheter prioriterer den organiserte idrett fremfor den annen idrett og friluftsliv. Vi må spørre oss: Forsvarer denne del av idretten denne særbehandling av politiske myndigheter?

Dette spørsmål stiller også professor Gunnar Breivik ved Norges Idrettshøyskole i et debattinnlegg i Aftenposten 15.03.11. Han ser særlig på den organiserte idrett gjennom Norges Idrettsforbund (NIF), og fastslår: "...NIF skaper ikke breddeidrett i folket generelt, men bare blant barn opp til en viss alder, maksimum 14 år. I den voksne befolkning fra 15 år og eldre er det bare omkring 14 prosent som trener i idrettslag. Denne andelen har holdt seg relativt konstant de siste 20 år. Selv om NIF ikke har gjort jobben, så er den voksne befolkning de siste par tiår blitt mer aktiv i fritiden."

Breivik påviser at da Norsk Tipping AS ble opprettet i 1946 sørget NIF raskt for at friluftsbewegelsen ble utmanøvrert som mottaker av spillemidler, og sørget for at midlene ikke bare skulle gå til investeringer, men også til idrettsbewegelsens administrasjon og organisatoriske apparat. Den organiserte idretten har i dag et statsfinansiert sekretariat som driver politikk

og lobbying inn mot offentlig myndighet.

Holder vi denne utvikling opp mot de utfordringer som ligger i rapporten "Naturopplevelse, friluftsliv og vår psykiske helse, som er utførlig behandlet i foregående utgaver av Grevlingen, ser vi at utvikling går i helt gal retning. Rapporten slår fast at den beste medisin mot våre to livsstilssykdommer, overvekt og depresjon som rammer nær halvparten av den voksne befolkning, er å komme seg ut i naturen. Samtidig ser vi at befolkningen i Oslo og Akershus vokser med 20.000 i året mens grøntområdene i og utenfor byggesonen går ned hvert år. Dette henger ikke sammen.

Professor Breivik besvarer det ovennevnte spørsmål slik; "Flere driver fysisk aktivitet, men økningen i treningen skyldes ikke NIF, men friluftsliv, egenorganisert trening og de private kommersielle treningssentrene. Egenorganisert utholdenhetstrening som sykling, jogging og langrenn har økt sterk i de senere år. Ung-

dom har de siste par tiår utviklet alternatividretter som brettaktiviteter og ekstremспорт. Og de kommersielle treningssentrene aktiviserer nå mer enn dobbelt så mange voksne som idrettslagene gjør." Svaret er altså nei, den organiserte idretten forsvarer ikke den særbehandling de får.

Dette er et politisk ansvar som også hører hjemme i Helse- og omsorgsdepartementet. Som professor Sigmund Hågvar sier det "Friluftsliv som medisin banker nå på Helseministerens tunge dør. Hører hun det banker?". Eller mer kynisk sagt er det en gryende politisk vurderingen at satsning på folkehelsen og et bedre liv kan gi like mange stemmer ved valg som satsning på den organiserte idretten?

Ingen ting tyder på det. Nylig ble det foreslått å øke idrettens andel av tippemidlene fra 45,5 prosent til 64 prosent på bekostning i første rekke av kulturen. Friluftslivet avspises med smuler. Og i NIF blir alt ved det gamle.

Markaloven ga som kjent nye muligheter til å verne natur. Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (NOA) arbeider nå for å få vernet verneverdig områder i Marka. Mange områder er allerede sikret ved vern etter naturmangfoldloven, administrativt vern, Oslo kommune og ved frivillig vern. NOA fremmet i fjor 12 forslag til vern etter markaloven. De omfatter 1 prosent av Markas areal på 1700 km². NOA har i år levert inn nye forslag på til sammen 128 områder som utgjør 113 km² eller til sammen 7 prosent av arealet. Det er en tilrettelegging for mer friluftsliv for alle og for et bedre liv for befolkningen i Oslo og Akershus.

Vi venter også med spenning på den første høringen av den første felles areal og transport planen for Oslo og Akershus og håper å få inn i den et forholdstall mellom antall mennesker i vårt område og det grøntareal i og utenfor byggesonen som står til befolkningens disposisjon.

Fra VM 50 km 2011. Fremdeles tar mange turen ut i løypene for å oppleve stemningen. Løperne er en biting.

Friluftslivets retorikk

av Sigmund Hågvær

Friluftslivets verdier kan være vanskelig å formidle, særlig fordi det handler om opplevelsesverdier. Musikkannmeldere står overfor lignende utfordringer når de forsøker å formidle en musikkopplevelse gjennom ord, men har etter hvert utarbeidet en egen retorikk og begrepsverden. Innen friluftsliv og naturopplevelse tror jeg vi er i underskudd på gode begreper. Vi ser det blant annet i at mange tyr til religiøse begreper som "katedral", "hellig" og "guddommelig" selv om de ikke er kristne. I stortingsmeldinger om friluftsliv er det få spenstige begreper. Man legger gjerne hovedvekten på den helsemessige gevinsten av å bevege kroppen, hvilket er viktig nok. Men friluftsliv og naturopplevelse gir oss verdier langt utover det å bevege skjelett og muskler.

NOAs begrep eventyrskog er et vellykket, nytt begrep. Det har fungert som en "eye-opener" for Oslos politikere og som en døråpner til å redde opplevelsesrike skogspartier i Marka. Begrepet fungerer fordi det gir assosiasjoner både til egne rike opplevelser, og til selve eventyrene som ofte har den gamle, spennende skogen som ramme. Forhåpentligvis blir NOAs eventyrskoger vernet med hjemmel i den nye Markaloven – på friluftslivets premisser.

Når et naturområde vi er glad i blir ødelagt, kan vi føle sorg. Psykologene sier at vi har lidd et stedstap. Det er også av verdi å vite at et bestemt naturområde finnes, eller å vite at for eksempel gaupe finnes: Her snakker vi

om eksistensverdi. Forskerparet Kaplan & Kaplan i USA har funnet ut at mennesket har to typer oppmerksomhet: Styrte oppmerksomhet som vi bruker når vi konsentrerer oss, og spontan oppmerksomhet når vi er avslappet. Når vi er mentalt trøtt er det fordi den aktive, styrte oppmerksomheten er utslitt. Da gir naturen en god ramme for rekreasjon, fordi vi kan nøye oss med å bruke den passive, spontane oppmerksomheten. Naturen gir en type "soft fascination" som virker mentalt oppbyggende. (Hva skal vi kalle dette på norsk?)

Arne Næss var på sine gamle dager opptatt av å dvele ved naturen. Andre snakker om at vi opplever for lite langsom tid. Øystein Dahle er flink til å minne oss om at naturen er døgnåpen og gratis. Nils Faarlund går ikke ut i naturen, men inn i naturen. Annen god retorikk er at vi bør søke kortreist friluftsliv, ha sporløs ferdsel, og å vise allemanns-vett.

Kanskje vi har noe å lære av vinsmakernes evne til å formidle en opplevelse? Hør på denne: Ren, frisk og fruktig med fin fylde og god syre, runde tanniner, god struktur samt lang og rik ettersmak. Ikke minst det siste: En tur kan virkelig gi en lang og rik ettersmak. En langtidsvirkning som bærer oss gjennom hverdagen. Vi snakker gjerne om forventningsglede i forkant av en tur. Burde vi ikke også fremheve ettergledden?

Uansett, jeg har ett favorittuttrykk: naturbetinget livskvalitet.

SANT ELLER SØPPEL

Vår lokale søppelbehandling skaper problemer, kan man lese i avisen og høre på Dagsrevyen. Det er snakk om kjøp av søppel fra Napoli og store overskrifter om overskridelser i milliardklassen og forsinkelser over år. Er dette sant eller søppel?

Sant er at avfall har gått fra å være et lokalt problem til et regionalt problem og nå til et internasjonalt problem. Styrte av EUs deponiforbud for organisk nedbrytbart avfall og de enkelte lands overkapasitet, reservkapasitet, på forbrenning til fjernvarme.

Sant er at det ble besluttet å øke fjernvarmeproduksjonen og at det vil bli bygget fem nye anlegg, tre søppel-sorteringsanlegg, ett biogassanlegg og en tredje forbrenningsovn på Klemsrud, alt til den nette pris på 2,6 milliarder. Ingen overskridelser, bare beregnede priser fordi anleggene ikke er bygget ennå, og følgelig heller ingen knusende kritikk av kontrollutvalget.

Sant er det at kildesortering vil bli innført for 250 000 av Oslos 300 000 husholdninger innen de neste tre årene og de gjenværende 50 000 så snart tredje sorteringslinje blir ferdig etter tre måneders utsettelse.

Sant er også at Energigjenvinningsetaten vurderer å motta napolitansk søppel mot betaling. Slik er det bare.

KF

Idrettsillusjonen

Helt siden krigen har den organiserte idretten hatt et sugerør i statskassen. Det var jo idrettsungdommen som vant krigen. Tja, Gutta på skauen var kanskje like mye friluftsunngdommen? – Håkke som utmanøvrerte ekspedisjonssjef Rolf Hofmo (eller bare sjef som det sto på hans dør) totalt friluftslivsinteressene i 1946, i konkurransen om tipemidlene.

Dette kan jo kanskje være vel og bra langt på vei, hvis bare resultatene var bra. Nå kommer det litt an på hvordan vi måler suksess og fiasko. Norges Idrettsforbund (NIF) har to millioner medlemmer gjennom et femtittalls særforbund. Det har en stor og godt betalt stab, man har godt betalte trenere, det ytes omfattende dugnadsarbeid fra foreldrenes side, og behovet for anlegg er umettelig. Hvis målet

har vært å gjøre Norge til en toppnasjon i vintersport og litt til, da har NIF vært en strålende suksess. Verdt pengene?

Flertallet av norske barn er i oppveksten innom idrettslag hvor de har opplevd fellesskap, glede og idrettslig opplæring. Men hva med den livsvarige breddeidretten?

Professor i friluftsliv, av alle steder ved Norges idrettshøgskole, Gunnar Breivik har på et Onsdagsforum i NOAs regi, og i en artikkel i Aftenposten 15. mars med ovenstående tittel, lagt frem dystre konklusjoner på diverse undersøkelser (som allerede nevnt av styreleder, men kan gjerne gjentas av pedagogiske grunner):

”Hele dette regimet er bygget på en illusjon. NIF skaper ikke breddeidrett i folket generelt, men bare blant barn opp til en viss

alder, maksimum 14 år. I den voksne befolkning fra 15 år og eldre er det bare omkring 14 prosent som trener i idrettslag. Denne andelen har holdt seg relativt konstant de siste 20 år. Selv om NIF ikke har gjort jobben, så er den voksne befolkning de siste par tiår blitt mer aktiv i fritiden. Flere driver fysisk aktivitet, men økningen i trening skyldes ikke NIF, men skyldes friluftsliv, egenorganisert trening, og de private treningssentrene.” Breivik avslutter i skikkelig NOA-favør: ”Politikerne må gjerne fortsette å gi penger til jubilanten NIF, men da må man åpne noen nye pengekraner, samordne politikken, være mer offensiv, og ha en statsminister og regjeringspartier som tar sikte på noe mer enn en idrettslig månelanding.”

Red.

Nord-Elvåga sist i februar. Vi samler på slike høytidsdager, vi turfolk.

Utformingen av turveiene

Oslo kommune ved Friluftsetaten har tatt noen kjempeløft for å få fullført utbyggingen av turveinettet i Oslo, særlig 1) gjennomslaget under jernbanen mellom Haugenstua og Grorud stasjoner, slik at turvei D10 langs Alna blir sammenhengende gjennom Haugensstu-bebyggelsen, 2) gjennomslaget gjennom Jarfyllinga, slik at turvei A5 og L-1 på Bærumsiden kan følges ubrutt hele Lysakerelva ned, og 3) turvei D10 mellom Bryn og Svartdalsparken langs Alna med

en fiks opphenging av passasjen under jernbanebroen. Disse tre har stått på våre prioriteringslister i 15–20 år og iherdig etterlyst ved enhver anledning.

Vi har satt stor pris på at det har kommet fortgang i anlegg av turveier, særlig de kostbare passasjene, men ser med stigende bekymring på utformingen. Et NOA-medlem har i en epost til NOA grepet fatt i dette økende problemet. Friluftsetaten har nå anlagt en turvei på sydøstsiden av Alna ned gjennom Fagerlia

nedenfor Bryn, et kraftig inngrep i et nokså uberørt skogsområde. Det er ikke mange slike skogområder igjen inne i bebyggelsesområdene. Derfor reagerer han på at vi i Grevlingen 3-2010 løfter dette frem som en hyggelig nyhet.

Atter andre finner at utformingen av turveiene langs Lysakerelva ovenfor passasjen gjennom Jarfyllinga har fått en altfor voldsom utforming. Det er svært bra at vi har fått gjennomgangen under Bærumsveien og

Foto: Karsten Selve Nilsen

Den nye turveien langs Fossumbekken ved Micheletveien nær Grorud stasjon. Dette er en typisk byggemåte for flere av Friluftsetatens siste nye turveier langs bekker og elver, og hensikten er god. Men er det alle bekkelandskap som tåler det, spør fotografen.

trikkesporene, men utformingen av turveien på oversiden ble altfor store inngrep i naturen. Her gikk nok noe galt. Og det gjorde det – innleid entreprenør fulgte ikke beskrivelsen fra Friluftsetaten (se for øvrig Friluftsetaten ribbes). Friluftsetaten fortviler, men mener på ansvarlig hold at det er mulig å rette opp terrenginngrepene. Sparket entreprenør varsler rettssak, og anbud innhentes fra ny. Om aldri så sjokkert velger vi å avvente og følge opp sammen med Lysakerelvas venneforening og Oslo og Om-land Friluftsråd.

En annen måte. For å skåne den såkalte Urskogen langs Ljanselva mot en for sterk tilrettelegging av stien, turvei E9, gikk NOA, Oslo Elveforum og andre inn for at den ikke skulle røres. En fornuftig løsning også for dyrelivet ble at en tilrettelagt turvei ble anlagt høyt oppe i lia på sydsiden av Ljanselva. Nede i Urskogen går fortsatt den enkle, blåmerkede stien.

En avveining mellom de tre hensynene naturvern, friluftsliv og universell utforming blant annet for rullestolbrukere må bli et spørsmål om godt (bedre?) skjønn. Noen steder er det slett og greit, andre steder for bratt, og noen steder er naturen unik. Naturens verdi må veie tyngst. Her er det mye å diskutere. Tom Ekeli formulerer spørsmålene: Hva krever en turvei/tursti av tilrettelegging? Hva må byggherren/kommunen stille av krav til entreprenør som skal utføre slike jobber? Jeg har også inntrykk av at det her har sneket seg inn et element av "universell utforming" (tilgjengelighet for rullestoler/barnevogner etc). Skal slike krav kunne stilles i alle sammenhenger? Red.

Foto: red.

Noen ganger skal man bare takke og være glad til. Her følger turvei D10 tett langs Alna, og Bryn-Fagerlia og Svartdalsparken forbindes i det trange gjelet og jernbaneundergangen.

Foto: Tom Ekeli.

Klassisk turvei i Wilsesparken

Friluftsetaten ribbes

Den kommunale etat i Oslo som NOA har hatt best samarbeid med det siste tiåret, er utvilsomt Friluftsetaten. Nå skal det rasjonaliseres og effektiviseres der i gården. Byrådet vil nedlegge driftsavdelingen for parker og grønne lunger i Friluftsetaten og 100 fagfolk skal omplasseres, som det heter når folk skal fjernes fra det de kan best. Selv økonomidirektøren har frarådd det og lagt frem regnestykker som ville overbevise alle andre enn byrådet.

"Parker, bynatur, turveikorridorer, elvestrekninger, kort sagt den blågrønne strukturen, krever i tillegg til planer, også pleie og omsorg basert på langsiktighet og fagkompetanse. I dag er fagkompetanse mangelvare i Norge, men den finnes i driftsavdelingen til friluftsetaten i Oslo kommune", skriver professor Kine H. Thorén og dosent Tore Edvard Bergaust ved Institutt for landskapsplanlegging UMB Ås i Aftenposten 16. februar 2011.

Det vi vet er at Bærum kommune har snudd etter mange år med den velsignede konkurranseutsettingen av parkdriften. Nå er alt ved det gamle igjen. Og når kostnadseffektive Bærum snur i økonomisaker, er det grunn til å lytte. De fant ut at kommunen greide dette like rimelig og langt bedre selv. Det viser seg også at prisene fra første anbudsrunde for fire-fem år siden har økt med nær 75 prosent!

I vårt vernearbeid i en region som nå fremover har en tilflytting på titalls tusener mennesker i året, betyr det naturligvis økt bekymring.

Denne redaktør fristes over evne til å avslutte med et hjertesukk fra samme artikkel: "Dette står i grell kontrast til Oslos byplanpolitikk. Kommunale midler ødsles på å leke stolleken med offentlige institusjoner à la Munchmuseet eller kaste penger etter spektakulære idrettsanlegg som for eksempel Holmenkollbakken."

Red.

GRØNN BILISME I EUROPA

Det har vært foretatt en meningsundersøkelse blant bilistene i EU-landene, om hva de er villige til å gjøre for å redusere skadelige utslipp. Den viser blant annet at 66 prosent av dem er villige til å redusere størrelsen på bilen sin hvis det kan føre til mindre utslipp. 60 prosent kan også tenke seg å betale mer for bilen for å redusere forurensningen. Halvdelen av de spurte mente også at det bør innføres nye bilavgiftsordninger, basert på faktisk bruk av bilen. 71 prosent sa at de kjørte bil fordi kollektivtransport er mindre praktisk enn bruk av egen bil, men et flertall var innstilt på å gå over til kollektivtransport hvis den kunne bli mer praktisk organisert.

Resultatene viser ifølge EU-kommisjonen at EU-borgerne forstår hvor viktig det er å få ned utslippene, og at de er villig til å gjøre sitt for å bedre situasjonen. Hva mener norske bilister?

Hilsen Knut Bakkevig

GRØNT DIKT

Paddeliv

Hei paddemann,
fastklamret i en flytestokk
med kraftige fingre.

Med stirrene, orange øyne
og en langsmal svart pupille
sitter du der og sender
dine enstavete knirk
ut i kvelden.

Så svarer det fjernt
her og der
i andre viker
fra rivaler.
Du lytter
og holder det gående.

Lenger ute stikker noen øynepar
forsiktig opp.
Halvt skjulte hoder
som bare ser og lytter.
Hunpadder.

Det blir mørk
og nesten stilt i skogen.
Men padden roper
sitt enstavete knirk fremdeles.

Det er noe tidløst over padden
og paddens rop
i natten.

Slik ropte den
før mennesket ble til.
Kanskje
mens dinosaurene sov.

av Sigmund Hågvar

Fredningstanke fra Wergelands tid

Fra et brev til Nils Toskerud i Bærum om en uskikk, ved Henrik Wergeland

I 1920-årene fantes det et tidsskrift som het "Norge". Det er litt interessant for oss som graver i NOAs historie (og kanskje flere med). Temaet var reiseliv, turistvesen, natur og folkeliv. Det første heftet kom i april 1925. Redaktør E. Munthe Kaas, og utgiver Fabritius & sønners forlag Oslo. Tredje årgang ble utgitt av Landsforeningen for naturfredning i Norge. Fra nr.3 i juli 1928 sto Østlandske kretsforening for naturfredning i Norge for utgivelsen. I november 1931 ble det sist heftet utgitt. Det ble dårlige tider. Våre årsberetninger ble trykt i tidsskriftet da naturfredningsforeningen overtok. Wergeland levde som kjent fra 1808 til 1845. Vi uttrykker oss kanskje forskjellig, men mener det samme rundt 180 år senere (vi takker Jens Gram for tipset):

Min gode Nils, jeg har hatt en større sorg ved å reise din gård forbi enn du vilde kunne mig, endog om du tok denne skrivelse ille op, som om jeg vilde hindre en fri norsk bonde i utøvelse av sin eiendomsrett. Ja opriktig, jeg har hatt en sorg istedenfor at du nok unner mig godt så lang din eiendom strekker sig; ti hvad skulde jeg se, da jeg søkte merket på din gård, den yndige bjerkelund, som var din eiendoms prydelse, enhvers fryd, som nærmet sig din bolig? – Vekk, vekk alt sammen var den! Ikke et tre hadde fått lov til å stå på den stenebakke, som jeg tror du ikke bringer til noget allikevel. Da må skogen vike; men det er steder (og til den hører din bjerkebakke) som naturen har innviet sin egen skjønne villhet, som den har skjenket visse trær, den tørre, askebleke harelabbomst, liljekonvallen mellem stenene under treskyggene, hvor den har budt sauer ut med deres lam for å traktere dem med den fine, duftende trysilthet, med mariguldsblomster og veibredblade, der spirer og kryper ut over bakken om den er aldrig så tør. Og skyter da en bjerkelund på et sådant sted – se, da har naturen vært

bløt om hjertet og øvet en ekstra velgjerning som menneskene bør være taknemlige for; ti da har den også budt dem ut under de deilige, smekre, hvite stammer som man gjerne kunde omfavne av glede, for at de skulde nyte den liflige skygge på den sunde, tørre, varme bakke, og den trakterer børnene på gården med lilje – og kranskonvaller hver forsommer og de gamle med en drikk livsluft som de vel kan føle i lunge og hjerte.

Og slik en bjerkelund har du hatt hjerte til å kappe vekk? Og hvorfor? Var den dig iverien? Du var mange ganger glad i den og sa selv, at om noget tre fortjente skånsel, så var det dette lyse, herlige tre som er både til lyst og gavn.

Ja det var mangt et godt vørkje i den lund, både til skjeker og meier, og der var da langt for hu'Anne til ovnsgrønt til helgene; men nu, hvorfor har du berøvet landskapet sin prydelse, din gård sin lystplass, bakken sin skygge? Hvorfor?

Svar mig, du mann, som både er velstående og ellers fornøytig! Svar mig og forsvar dig, om du kan. Men jeg frykter at det

vil bli deg vanskelig, ti du har visselig begått en av de dårskaper som du ikke kan gjøre godt igjen i ditt hele liv, om du aldri så gjerne vilde. Og det tror jeg nok du vil, hver gang du ser ut av ruten, og øiet faller på den mishandlede bakke, hvor det nu vil bli forgyttes å søke noget av alt det der gjorde denne plett både så nyttig som den kunde være og til den skjønneste og behageligste på din gård.

STENSETH ÆRESDOKTOR I LYON

I de dager da avisene var mest opptatt av Ski-VM-heltene med forsider og oppfølgende helsider, står det en liten notis i nokterne Aftenposten (5.3. 11), som ikke bør gå upåaktet hen blant de reflekterte:

Professor i biologi Nils Chr. Stenseth ved UiO utnevnes 31. mai til æresdoktor ved Ecole Normale Supérieure i Lyon. Bakgrunnen er hans bidrag innen økologi, evolusjon og ressursforvaltning. NOAs medlemmer aner hvor høyt dette henger. Grevlingens redaksjon ser all grunn til å gratulere!

Kongeeikene i Maridalen

av Anders Often

Sommereik er et varmekjært treslag som knapt finnes innenfor kysten, eller som trives særlig lagt mot nord. I Lids flora er arten angitt for Ringsaker, men selv tror jeg dette er rester etter beplantning. Langs kysten finnes treslaget trolig viltvoksende nord til Smøla.

Rundt Oslo er sommereik ganske vanlig i Follo. I Oslo, Bærum og Asker er treslaget spredt. Det vokser mest i varme bakker og sørvendte skrenter, ofte ganske

nær fjorden. Det er lite sommereik i de sørboreale skogsområdene, altså i Nordmarka, Vestmarka eller Østmarka. Jeg tror heller ikke det er umulig at noen av de få store og gamle eiketruer som vokser i randsonen til Marka kan være plantet. Denne lille artikkelen skal handle om en slik forekomst – nemlig de flotte Kongeeikene i Maridalen.

Lokalitet: Maridalen, Greveveien på nordsiden av Maridalsvannet,

ved Nes gård. Veikant, kvadrupleik. (Koordinat: NM 993,524; 160 m o.h.). Dette treet/trærne er avmerket i kartbok for Oslo og Akershus (Rønneberg 2009, kart 15), og de kalles Kongeeikene.

Ifølge et gammelt sagn ligger fire kongsbrødre gravlagt under treet (pers. medd. Julie Kjennerud). De fire stammene er friske. De står så tett at jeg er usikker på om det er fire trær plantet tett sammen eller om det er stubbeskudd fra et tidligere tre som en gang vokste her.

Kongeeikene i Maridalen.

Foto: Anders Often

Totalt kroneomgang er 25 meters bredde og 15 meters høyde. Tregruppen står to meter fra asfaltkanten. Det er svært grunnlendt. Omkrets for de fire stammene i brysthøyde (målt 23.10. 2007) er: 272 cm (stamme mot øst), 200 cm (mot N), 202 cm (mot vest) og 240 cm (mot S).

Kongeeikene har sett omtrent likeens ut de siste 70 år (pers. medd. eieren av Nes gård). Det var lynnedslag i en av stammene for 20 år siden. Under siste krig traff en granat skutt ut fra Fornebu (under øvelse) toppen av den søndre stammen og knakk denne. Da ristet våningshuset på Nes gård, 100 meter borte.

Kongeeikene ved Nes gård er omtalt på nettadressen til Maridalens venner: (<http://www.maridalens-venner.no/kongeeikene.185869-28323.html>) hvor det er sitert H.O. Christophersen som blant annet uttalte dette til Verdens Gang 25. april 1953: "Vi pleier å kalle dem "De fire brødre". Jeg har vært inne på tanken om at de fire trærne er et tilfeldig antall rotskudd rundt stemmen av et enda eldre tre (...). For meg virker det lite trolig at akkurat disse fire er plantet (...)"

Jeg tror som Christophersen antyder at Kongeeikene er rotskudd (vannris) fra ei eldre eik som vokste på samme sted. Det beste eksemplet på Østlandet for et slikt tre er den flotte Sogstieika i Drøbak. Den består i dag av mange stammer som man med sikkerhet vet er vannris fra ei førstegenerasjonseik som ble hogd omkring 1910 (se Often, A. 2007. "Stonehenge"-eika på Sogsti, samt annen stor og gammel eik i Follo. Follominne 45: 151–176).

Jeg har diskuterte fenomenet med første- og andregenerasjonstrær med amerikanske treentusiaster som har som hobby å måle og å

registrere store trær (<http://www.nativetreesociety.org/>). Disse ekspertene sier at det ikke er helt uvanlig i nordamerikansk, nemorall urskog å finne gedigne flerstammetrær som har vokst frem fra stubbeskudd på falske eikekjemper av første generasjon. I Norge ble eikeskogen hardt uthogd i perioden 1600–1800, slik at gammelskog knapt finnes. Andregenerasjonseik er derfor nesten ukjent, bortsett fra unike enkeltindivid som for eksempel Sogstieika. Man kan lure på om

Kongeeikene i Maridalen også kan være stubbeskudd, og i så fall kan de være fra et tre som kanskje ble plantet i Maridalen for 500 år siden. Dette er selvfølgelig spekulativt, men ingen umulighet. Og det er jo deilig med litt forførende tidsdybde.

Ja, slik tenker i alle fall jeg inntil noen kan komme opp med en bedre forklaring. Treet (eller trærne) står svært grunnlendt til så at det skulle være gravlagt noen konge under trærne anser jeg i alle fall som usannsynlig.

Siste skitur

av Sigmund Hågvar

Fjellskogen er i merkelig forandring. Ennå med snødekte partier mot nord. Men solvarm og bar i de fleste sørhellinger. Skitur nå?

Velbrukte ski med gammelt klister. Jeg trækker langsomt i halvraatten, våt snø. Barnåler, småkvist, kongler og biter av nedblåst skjeggglav ligger utover. Dårlig gli. Litt bratt her i nordhellingen. Snøbart under storgranene, men halvmeteren ofte inne i skyggene. Det blir en krokete, rolig tur oppover. Stopper stadig og lytter. Jo, måltrosten er kommet. Et sted en dempet surkling fra en skjult smeltebekk under skiene. Varmende sol slår inn der trærne står glisnere. Jeg runder en kolle og møter barmark. Går litt tilbake og finner en kronglete rute på tynne, våte snøbroer oppover. Noen steder fargerike torvmoser på sidene. Så har jeg ikke valg lenger, men må av med skiene og trække ut i røsslyng, gammelt gras og myk mosebunn.

(Men hva er de tynne, spindelvevaktige nettene mellom lyngplantene? Selv helt inne ved snøkantene. Forstår at det er sopptråder som tar for seg av visne fjorårsplanter. De må ha startet under snøen og holdt på lenge før det ble snøbart.)

Så finner jeg nye snøflekker og trækker meg videre. Skriver over raske kaldtvannsbekker. Henger fast i knehøy vier. Så må skiene av igjen.

Der borte i solvarmen ligger en bar forhøyning med tørr lyng og mose. Perfekt for en hvil. Legger meg på ryggen. Ser opp på underlige skyer i langsom bevegelse og forandring. Lukker øynene og dupper litt av. Pussig sted å våkne. Det var rødstilken som vekket meg med sine klare rop. Ser den der bort i kikkerten. Sitter for en gangs skyld i en tretopp. Den er ankommet og er klar.

Jeg pusler meg tilbake en annen vei. Ski på, ski av. Ingen mennesker i terrenget. Avgjort årets siste skitur. Årets fineste?

Sett og sakset

Om håp og makt

Natur og Ungdom kunne bli en interessant studie. De er ganske mektige. Det er med dem som med statsministeren, de får ikke viljen sin hele tiden. Men de har stor indirekte betydning for hvordan folk tenker.

Sosiolog Fredrik Engelstad i Morgenbladet 10. desember 2010.

(Bare hvis man vil høre om menneskeskapt klimaforandring)

Andre gjennombrudd er målingene av CO₂ i iskjerner fra Antarktis som viser at dagens innhold av klimagasser er 30 prosent høyere enn noensinne de siste 800 000 årene, og at vi nå kan måle verdenshavens varmeinnhold med stor nøyaktighet. Klimakunnskapen viser at vi har en alvorlig situasjon som krever politisk handling.

Professor og forskningsleder Eystein Jansen ved Bjerknessenteret for klimaforskning i Bergen ifølge Morgenbladet julaften 2010.

(Bare hvis man vil høre enda mer om klimakrisen)

Det står ti eksperter på isen ved siden av deg og advarer mot å la ungene gå utpå, fordi isen er utrygg. En ellefte mener det er helt ok – bare send dem av gårde. De færreste lar ungene sine ta på seg skøyte den dagen.

Ingeborg Gjærum i Fagbladet 2/2011.

Oss eringslause imilla

Det er den største lykke ein i desse tidir kan nå; å finne ein bustad som er trygg for farafanten. Eller turistflugo, um du so vil.

Arne Garborg i Knudaheibrev (datert 22.5. 1899).

Norske mann i hus og hytte

Våre avstander til naboen måles i steinkast – og øksekast nevnes som en uteaktivitet i en velkomst-brosjyre på Soria Moria.

Innfanget av red. på seminar 2010.

Jørgen
Stubbesitter

Gamlemåten

NRK hører til blant de institusjonene jeg setter mest pris på. Jeg sier gjerne at radio- og tv-lisensen er min beste investering. Rett som det er kommer det også programmer som er tilrettelagt for meg.

Jeg er på tur langs en av elvene langt øst i Oslo med min trofaste turkamerat, naboens trivelige puddeltispe Leika, kongepuddel må vite. Hun må gå i bånd, men uttrykker livsglede med hele kroppen. (De som gleder seg umåtelig over kuer og kalvers elle-ville sprang og kast om våren, er mine venner.) Jeg er nysgjerrig på hvordan beveren har det, og da kan det bli konfrontasjon. Leika, med sine løvejeger-aner, kan fort bli vår noe rart noe. Det har nettopp dukket opp en beverdam i Ellingsrudelva, sikkert møysommelig laget for at den lille familien skal ha et trygt sted å være. Det må ha vært av et overoptimistisk beverpar, dammen ligger svært nær inntil Mariholtveien.

Beverdammen danner et stryk, da assosierer jeg til noen svenske ørretfiskere fra tv'en. De satt seg fore å gjenskape det gamle miljøet i en liten elv. Elva hadde engang vært en så fin ørretelv. Lange undret man seg over hvorfor fisken var borte. Forurensninger av betydning var det ikke. Ut fra fotografier så man at elva hadde sett litt annerledes ut, noen hadde i mellomtiden mudret opp elveløpet og fjernet alle de store steinene. Ørretfiskerne tenkte kloke tanker – enn om vi fikk lagt tilbake disse steinene? Dette fikk de gjort etter mye strev. Elva rant da ikke lenger i et jevnt og raskt sig, men det dannet seg virvler, små stryk og bakevjer. Alas, i løpet av kort tid vendte ørreten tilbake. Fisken trenger også surstoff – virvlene sørget for det. Og den trenger lune gyteplasser, det sørger bakevjene for med oppsamlet grus og stille vann.

Kanskje vi skal være forsiktige med å tilrettelegge for mye, selv i våre byelver. Gamlemåten er gjerne best.

Vi høres av.

LOKALLAG I NOA

Send rettelser til red.

Naturvernforbundet i Asker:	Arild Jansen, Pb 332, 1371 Asker, 66846814, ariljans@online.no
Naturvernforbundet i Bærum:	Björg Petra Brekke, Caroline Øverlands vei 40 A, 1356 Bekkestua, 95894358, bpbpr@online.no
Naturvernforbundet i Fet:	Liv Grøtvedt, Rovenveien 47, 1900 Fetsund, 63885210, 92097204, liv.grotvedt@gmail.com
Naturvernforbundet i Lørenskog:	Margareta Bondevik, Løkenkollen 11, 1473 Lørenskog, 67902810, gretetrond@online.no
Naturvernforbundet i Nannestad/Gjerdrum:	Kåre Homble, Sør-Kringler, 2030 Nannestad, 92696375, khomble@online.no
Naturvernforbundet i Nes:	Marit Frøystad, Myrullveien 4, 2150 Årnes, 63903193, 92463277, marifro@online.no
Naturvernforbundet på Nesodden:	Peter Schølberg, Pb 251, 1450 Nesoddtangen, 66914850, pschjo@hotmail.com
Naturvernforbundet i Nittedal:	Ivar Christensen, Lyngveien 9, 1482 Nittedal, naturvernnittedal@gmail.com
Naturvernforbundet i Oppegård:	Mariella Memo, Pb 291, 1410 Kolbotn, 66807841, marimemo@online.no
Naturvernforbundet Oslo Nord:	Elin Tyse, Jutulveien 11, 0852 Oslo, 22690526, elintyse@c2i.net
Naturvernforbundet Oslo Vest:	Eystein F. Husebye, Pb 3157 Elisenberg, 0208 Oslo, 22141513, ey-f-hus@online.no
Naturvernforbundet i Skedsmo:	Elisabet Bolstad, Pb 27, 2001 Lillestrøm, 47623917, elisbo@gmail.com
Naturvernforbundet i Ski:	Stein Martinsen, Pb 232, 1401 Ski, 64872806, gaupestein@online.no
Naturvernforbundet i Vestby:	Kristian Vahl Østbye, Uglevn 15, 1555 Son, 64950099, 23462127, kristian.ostbye@idr.oslo.kommune.no
Naturvernforbundet i Ås:	Hans Erik Lerkelund, Pb 130, 1431 Ås, 98849397, helerk@start.no
Studentlaget i Ås:	Victoria Maria Kristiansen, victoria.kristiansen@student.umb.no
Oslo Studenlag av NU og NNV:	Jan Martin Andersen, jmanders@student.matnat.uio.no

Kontaktpersoner i kommuner uten lokallag

AURSKOG-HØLAND: Yvonne Ødegaard, Nannestadgata 1, 2000 Lillestrøm **ENEBAKK:** Kjell Arild Ødegård, Vestbyveien 69, 1914 Ytre Enebakk, 47382810, tobjoelo@online.no **FROGN:** Sylvi Ofstad Samstag, Badehusgaten 15, 1400 Drøbak, 64935943 **OSLO ØST:** Marit Bache, marit.bache@gmail.com **RÆLINGEN:** Tom Bengtson, Runiveien 15, 2005 Rælingen, 63839835, tbengt@broadpark.no **SØRUM:** Helge Njaa, Brinken 2, 1920 Sørumsand, 63827933

En liten grevling
setter seg ende ned
i beundring.

Terningkast 6 for nye Grønne linjer

Hvis man bryr seg om slik tallrangering, da, er dette intet mindre enn den autoritative natur- og miljøvernets historie i vårt land. Vi som i årevis har visst at NOA- og NNV-veteranen, universitetsbibliotekaren, statsviteren og forfatteren Bredo Berntsen fra sin godt egnede lyttepost, nitidig har samlet notiser, artikler og dokumenter (noteapparatet viser til avisinnlegg tilbake fra 1960-årene), har hatt forventninger når den reviderte utgaven av Grønne linjer fra 1994 var bebudet. I all beskjeden; denne bokomtaler kan ikke finne eller huske noe tema av betydning som ikke er omtalt velformulert, saklig og greit. Grønne linjer er usedvanlig velegnet også som oppslagsverk, ikke bare som spennende historielesning, med sin detaljerte innholdsfortegnelse på fire sider, sitt noteapparat på 254 oppslag og referanser, personregister og litteraturliste – og ikke minst sitt 17-siders sammendrag med opplysende stikkord i marginen. Fortreffelig.

Boka trekker trådene helt fra sagatiden med den tids spede forsøk på å regulere bruken av godene. Det er lagt vekt på å vise forholdet mellom teknikk og næringsliv, vernekreftene og motkreftene – og hvorfor noen av oss som av vitenskapelige, naturromantiske, estetiske og/eller økofilosofiske grunner vil ha mer vern, og hvorfor noen velger å motarbeide dette. Det har ikke bare gått den veien høna sparker – en gang hadde vi en byplansjef som ville ha en motorvei-ring rundt Slottet i beste New York-stil, og et bystyre som ville rive Karl Johan-kvartalet for å få høybygg, noe miljøvernminister Helga Gitmark lykkeligvis stoppet. Men at det foreslåtte turveinet falt med én stemmes overvekt i Aker herredsstyre i 1938, og først vant gehør i 1950-årene da mye alt var nedbygd, kan jeg ikke finne (man har da sine kjepphester).

Bredo Berntsen forteller også historien om konflikten mellom vekst og vern som i vår tid har blitt en sentral politisk utfordring. Likevel avslutter boka med at alle vesentlige miljøproblemer bunner i befolkningsekspløsjonen, og siterer forskere som hevder at miljøbevegelsen og våre politikere bare tar opp symptomene på de problemer verden står overfor. Red.

Bredo Berntsen
Grønne linjer.
Natur- og miljøvernets
historie i Norge
Unipub, Oslo 2011
399 sider, hft.
ISBN 978-82-7477-501-5
Pris kr 398,-

NOTIS

– Livet i skogene

I Grevlingen nr 3/2010 er redaktøren innom filosof-forfatteren Henry David Thoreau og hans hovedverk, dagboken Walden. Denne amerikanske klassikeren, som i norsk oversettelse heter "Livet i skogene", er litt av en bibel og retningsviser for dem som søker gleden ved det enkle friluftslivet. Den er godt oversatt av forfatteren og journalisten Andreas Eriksen, har fine tegninger av Mads Stage og er vel verd å oppsøke i antikvariat og biblioteker. Se samtidig etter "Med øks og lyre", dagbokblader av vår norske Thoreau, hedmarkingen Hans Børli!
Jørgen Vogt

B

NORGE P.P. PORTO BETALT

Stallvakter på Frønsvollen, mai, juni og høsten 2011

Kan du tenke deg å bidra til informasjonsarbeidet på Frønsvollen? Vi har behov for flere medlemmer som kan sikre at stedet holdes åpent for markavandrere. Ta kontakt. Enda hyggeligere er det hvis du synes aktiv deltagelse i NOAs arbeid på Frønsvollen kunne være interessant. Håper vi sees!

Sommerutleie på Frønsvollen

NOA ønsker å leie ut hovedhuset på Frønsvollen i skolens sommerferie. I denne tiden er det dyr fra Bogstad gård på beite på vollene som trenger et enkelt tilsyn. Stallen, NOAs informasjonscenter for markaarbeidet, skal holdes åpent for forbipasserende. Vi leier fortrinnsvis ut til de som vil kombinere en ferie i skogen med ønske om å bidra til NOAs arbeid på Frønsvollen. Hovedhuset har faste sengeplasser til fem, med flatsengsplasser kan det overnatte maksimalt ni personer. Leietakeren, minst en person, må være NOA-medlem.

Leiepriser for hel uke (ikke nødvendigvis uke nr.)kr 600,-
Midtuke, opptil tre netter/flere personer.....kr 300,-
Midtuke en natt pr. person.....kr 100,-
Helg (fredag til søndag kveld)kr 400,-

Påmelding skjer til NOA 22 23 83 20 eller e-post til noa@noa.no
Leien betales forskuddsvis innen 15. juni.
Refusjon av leien ved avbrudd eller fravær kan ikke påregnes.

NATURVERNFORBUNDET
I OSLO OG AKERSHUS (NOA)